

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 12.

V Ljubljani, dné 21. junija 1900.

Leto XIII

Kmetijske zadruge pred ministerskim svetom.

Med tem, ko pri nas sovražniki kmetijskega ljudstva in krščansko-socijalnega preporoda z vsemi silami, z lažjo in obrekovanjem, hočejo uničiti kmetijske zadruge, se pa na Dunaju pri kmetijskem ministerstvu prav pridno posvetujejo, kako bi se dalo pomoči ubogemu ljudstvu. Saj visoka gospoda, ki vidi, kako daleč zavožene so naše razmere in kako pogubne stvari se godé z našimi kmeti, čuti, da država ne more obstati brez kmetov, in da je treba z vsemi močmi pomagati kmetom. Pri »kmetijskem svetu«, ki ga je v ta namen sklicalo ministerstvo v sporazumu z Njegovim Veličanstvom, našim presvitlim cesarjem, je tudi naš poslanec g. vodja Povše, ki je objavil iz kmetijskega sveta več zelo važnih stvari. Danes objavljamo te njegove vrstice o kmetijski združni organizaciji.

Kaj obširna in zanimiva je bila razprava o kmetijski združni organizaciji.

Kmetijski minister je poročal, da je na podlagi sklepov iz lanskega leta predložil zakonski načrt o kmetijski stanovski organizaciji državnemu zboru v posvetovanje in rešitev in to, ko je v to zadobil Nj. Veličanstva najvišje odobrenje

Minister je poročal, da se je kmetijsko ministerstvo v smislu sklepov kmetijskega sveta v minulem letu prav posebno bavilo o vprašanju zdatne pospešitve kmetijske združne organizacije. Najprej so se sestavila temeljna načela, po katerih se ima združna

organizacija po posameznih deželah pospeševati. Na podlagi teh načel in oziraje se na različnosti razmer v posameznih deželah izdalo je kmetijsko ministerstvo na deželna predsedstva in namestništva posebne naredbé in navodila, po katerih imajo politiške oblasti vplivati in delovati na to, da se povsod osnujejo gospodarske zadruge, katere podpirati imajo dolžnost državne politiške oblasti.

V teh navodilih je ministerstvo poudarjalo potrebo najožjega sodelovanja državnih in avtonomnih oblastnij, ter so se tudi deželni odbori pozvali, da se o teh namerah izrazijo.

Kot podlaga celi organizaciji kmetijskega združništva smatra kmetijsko ministerstvo hranilne in posojilne zadruge po zistemu Raiffeisenovem.

Kjer ne zahtevajo posebne razmere druge osnove, imajo te posojilnice vršiti tudi nalog posredovanja pri nakupovanju in nabavi kmetijskih potrebščin.

Da so pa te posamezne male posojilnice — in omejujejo naj se na kolikor mogoče mali delokrog — krepke v poslovanju, priporoča se, da se združijo v zveze, tako, da se mejsebojno podpirajo in ložje skrbé za primerni kredit in obrestovanje vložnih hranilnih zneskov.

Posebno skrb obrača izdano navodilo ministerstva na organizacijo prodajanja kmetijskih pridelkov, ker na tem sloni najvažniši, če tudi najtežavniši nalog združništva.

Ker so nastale te gospodarske zadruge po zasebnem delovanju in ker sloné na načelu samopomoči,

zato se naredba ministerstva po vsej možnosti ogiblje vsakega uradnega nadskrbništva; zato pa je tudi odločilo se, da se le zveze in ne posamezne zadruge z državnimi denarnimi doneski podpirajo.

Da se doseže kolikor mogoče enotna organizacija, je ministerstvo pri posameznih deželnih odborih, oziroma pri posameznih deželnih kulturnih svetih ustanovilo posebne komisije, katere imajo naloge vseh to združeno organizacijo zadevajajočih vprašanj dajati svojo sodbo in izražati se, ali so vredne državnih podpor. Take presojevalne komisije so se že osnovala v deželah: Nižje in Gorenje Avstrijsko, Tirolsko, Predarlberško, Češko in Moravsko, tako da je kmetijsko ministerstvo na podlagi teh komisijskih izjav zamoglo reševati prošnje za državno podporo. V drugih deželah se bodo v kratkem omenjene komisije osnovala. Te komisije so navadno pod predsedstvom deželnega glavarja in člani iste so: poročevalec za deželno kulturo v deželnem odboru, dva zastopnika deželne vlade, zastopnik deželnega kulturnega sveta, oziroma c. kr. kmetijske družbe, in zastopnik zveze gospodarskih združenj, ki se v dotični deželi nahajajo.

Kmetijski svet je to poročilo kmetijskega ministra sprejel z zahvalo v vednost. Priznati se mora, da se je kmetijsko ministerstvo popolnoma zavedalo svoje naloge, vsaj ima ono braniti kmetijski stan v državi, ker ta stan, če je trden, je opora državi. Toliko bolje pa se mora kmetijsko ministerstvo zavzemati za ta stan, če ga vidi v trdi, hudi borbi za svoj obstanek, kakor se v resnici nahaja.

Sila uči moliti, in tako je tudi huda sila pripomogla, da so jeli kmetovalci iskati v združni moči opore v trdem boju za obstanek. In le umno je ravnalo kmetijsko ministerstvo, da je to gibanje proučevalo in z dobrim modrim svetom in dejanskimi podporami pospešiti skušalo. Želeti bi bilo le, da se vsi oni, ki imajo skrbeti za blagor kmetijstva, enako ogrejejo za dobro stvar in posežejo v celo akcijo z dobrohotnostjo in dobrim svetom, ker tako dosežemo, da bo vse to delovanje, katerega jedro je pravo in zdravo, se pravilno razvijalo in služilo v dosego bolj šega stanja našega kmetijstva.

Nič ne škoduje tako zelo uspešnemu razvoju združništva, kakor neuspehi, ki ne le kmetovalce oplašijo in jih napolne z nezaupljivostjo ter tako za vsaktero še tako koristno napravo storé nasprotno, ampak tudi onim, ki niso prijatelji te organizacije, podajo povod brezmejnega natolčevanja in hujskanja proti združni stvari sploh. Zato je pri snovanju združenj največja pozornost in skrbnost neobhodno potrebna. To je prva naloga združnega vodstva.

V tem oziru je vse hvalevredno postopanje deželnih predsedstev v Nižji Avstriji, v Šleziji in Buhovini, kjer so ista z vso vneto posegla v to organizacijo in osobito na Nižje Avstrijskem pripomogla, da se ondot tako pravilno in uspešno razvija gospodarsko združništvo. Na Nižje Avstrijskem obstoji sedaj blizu 500 Raiffeisnovih posojilnic, in deželni hipotečni zavod deluje v pravi blagoslov kmetijskemu stanu. Žal, da ne moremo trditi enake skrbi od strani političkih oblastij v drugih kronovinah; nasprotno znano je, da še celo nasprotujejo oni, ki bi morali ljudstvu pomagati.

Kaj umestna je skrb in namen ministerstva za izobraženje spretnih strokovno in trgovsko izobraženih poslovodij za gospodarske zadruge, in v tem oziru bodi nam v zgled Nemčija, kjer se že krdelo tisoč in tisoč za to stroko izobraženih uradnikov nahaja. Ker je uspeh združenj pač v prvi vrsti od sposobnosti in spretnosti voditeljev in poslovodij odvisen, mora celemu gibanju biti skrb, da se prirejajo poučni kurzi, v katerih se poučuje o knjigovodstvu, o poslovanju sploh, in v ta namen je kmetijsko ministerstvo naklonjeno deliti podpor, da se omogočijo taki kurzi in da se obiskovalcem teh kurzov omogoči vdeležitev s primernimi podporami.

Istotako priporoča kmetijski svet ustanovitev inструкторjev, ki bi nekako kot potovalni učitelji delovali in navajali zadruge k pravilnemu delovanju.

Mi z veseljem pozdravljamo to zanimanje za kmetijski stan. Vzglede ministerstva naj bi pa vplival tudi na naše nižje uradnike; naj bi zlasti pri deželni vladi gospodje dobili vendar jedenkrat prave misli o našem ubogem ljudstvu in prišli do prepričanja, da je dolžnost države, pomoči onemu stanu, kateri državo vzdržuje!

Disputacija s soc. demokratom.

(Dalje.)

V. Bratstvo.

Ker je Kanič videl, da se mu tla majó, je ubral druge strune.

„No, naj pa bo po vašem“, je dejal, „naj pa ostane na svetu ta red, kateri je sedaj, ko drug po drugem hodi.“

Nadučitelj: „Saj tudi mi pravimo, da tako ne sme biti.“

Kanič: „Kako pa da ne! Le nikari se ne delajte lepega. Ali je, na primer, to bratstvo, če Slovence seka po Nemcu, Lah po Slovencu, Anglež po Francozu itd.? Vsak narod le sebe vidi, le sebe

povišuje, druge pa zajeda. Ali je to bratstvo? Med šeboj se koljejo psi in prešiči, ljudem se pa to ne spodobi.“

Naduč.: „Tudi jaz pravim, da to ni prav. Vse ljudi na svetu moramo radi imeti. Vendar pa mora vsakdo svoj narod bolj ljubiti kakor druge, in za svoj narod bolj delovati kakor za druge.“

Kanič.: „Ni res! Nikdar ne! Kakor hitro bo kak narod sebe bolj ljubil kakor druge narode, bo že razprtija in sovraštvo na svetu, in bratstva ne bo več! Ker pa mi soc. demokratje hočemo, da bi se vsi ljudje ljubili po bratovsko, zato terjamo, da mora prenehati vsak razloček med narodi! Slovenec mora imeti cigana ali pa Turka ravno tako rad, kakor Slovenca! To se pravi z drugo besedo: mi smo mednarodni ali internacijonalni!“

Naduč.: „To je zoper človeško naravo. Ljubezen do svojega naroda je vsakemu že prirojena!“

Kanič.: „Prirojena ali pa ne; to je vse eno. Marsikaj je človeku prirojeno, kar ni pametno. Sinu kakega pijanca je tudi prirojeno nagnenje do pijančevanja. Ali je pa to nagnenje pametno?“

Naduč.: „Ne.“

Kanič.: „Jaz tudi mislim, da ne.“

Naduč.: „Ampak prirojena ljubezen do svojega naroda je vendar pametna.“

Kanič.: „Ni res!“

Naduč.: „Dokažite!“

Kanič.: „Precej, če hočete. Le poslušajte. — Vi narodnjaki pravite, da na vsem svetu ni lepše dežele, kakor je slovenska domovina, da na vsem svetu ni lepšega jezika, kakor je slovenski jezik, da na vsem svetu ni bolj ‚talentiranih‘ ljudi, kakor so Slovenci, da pod solncem ni bolj poštenega ljudstva, kakor je slovenski narod itd. Tako govorjenje je naravnost budalost! Tako govoré otroci, pametni možje pa ne. O t r o k misli, da je njegov oče najmočnejši, najlepši, najbogatejši mož cele fare. Ko postane mož, misli drugače. — Zato pravim: Čast, komur čast. Le kar res zasluži hvalo, naj se hvali. Lastna hvala se pod mizo valja; to je stara resnica; potem je že vse enako, če sam sebe hvali en sam človek, ali pa če sam sebe povišuje celi narod! Vi narodnjaki pa tako delate. Le svoj narod hvalite. Mislite, da so samo Slovenci angelčki, in da so vsi drugi ljudje na svetu rogači. Potem ni čudno, če pravite, da je treba Slovenca bolj ljubiti, kakor Nemca. Ves ta vaš nauk o ljubezni do naroda je velika neumnost. Edino pametno je socijalno demokratično načelo, ki pravi tako-le: Ljubimo vse ljudi na svetu enako in nič ne glejmo, iz katerega naroda je kdo! Kdor pa ljubi n. pr. Slovenca bolj kakor Nemca, ni pravi soc. demokrat!“

Sedaj je nadučitelj poklical Kvedrovega Matija izmed poslušavcev k mizi in je rekel:

„Matija, pojdi sem. Pokazala bova g. Kaniču, da pri nas še kmetski fantje več vedó kakor on. — Kaj ne, Matija, ti nimaš starišev, nimaš žene, nimaš družine; hišo pa imaš in enega brata, ki ga včasih rad malo potegne?“

Matija: „Da.“

Naduč.: „Sedaj si pa misli, Matija, da bi ti ležal na smrtni postelji, in da bi te tisti varčni Korošec, ki doli pod vasjo dela opeko, prišel prosit, naj bi njemu zapustil hišo, ne pa bratu. Misli si, da bi ti Korošec rekel: ‚Kaj boš bratu dajal hišo, saj jo bo takó zapil. Daj jo raje meni!‘ — Kaj praviš, Matija, kaj bi ti storil, ko bi tako bilo, kakor sem sedaj povedal?“

Matija: „I kaj? Brata bi poklical in mu ukazal, naj Korošca vrže skozi duri.“

Naduč.: „Torej imaš raje brata, kakor onega Korošca?“ Matija: „Seveda.“

Naduč.: „Pa je vendar oni Korošec desetkrat bolj priden in varčen, kakor tvoj brat.“

Matija: „To meni nič mar!“

Naduč.: „Vidite, g. Kanič, Matija ne misli, da bi bil njegov brat najboljši človek na svetu, pa ga ima vendar raje, kakor druge ljudi. In sicer zakaj? Samo zato, ker je njegov brat! Ali ni res, Matija?“

Matija: „Da.“

Naduč.: „Mi pa tudi ljubimo svoje rojake samo zato, ker so naši bratje, in ne zato, ker morda ta ali oni misli, da so Slovenci najboljši ljudje na svetu. — Vse to, kar ste prej povedali o ljubezni do rojakov, ne velja nič; zakaj iz vsega vašega govorjenja se je videlo, da še ne veste ne, kaj je prav za prav ljubezen do domovine. Ker te ljubezni nimate, zato je tudi ne poznate. Modri ljudje pa pravijo, da naj človek molči o taki reči, katere ne pozna.“

Kanič.: „Dobro poznam vašo ljubezen do domovine.“

Naduč.: „Ni res! Precej vam bom dokazal, da je ne poznate. Še tega ne veste, z a k a j ljubimo svoje rojake. Pravite, da jih ljubimo zato, ker jih imamo za angelčke. To pa ni res! Ljubimo jih le vsled tega, ker so naši bratje! — Vi, g. Kanič, pravite, da se bo začelo bratstvo na svetu tedaj, ko ne bomo več ljubili svojega naroda in svojih rojakov. Jaz pa trdim, da bo potem še manj bratovske ljubezni na svetu, kakor jo je zdaj! V soc. demokratični državi namreč rojakov ne bodo s m e l i ljubiti, drugih po bratovsko ljubiti pa ne bodo mogli! Kajti kako bom po b r a t o v s k o ljubil Turka, ki je vse drugo prej, samo moj brat ne? Na ta način bote spravili s sveta še to bratovsko ljubezen, kar je je zdaj med nami!“

(Dalje sledi).

• Listek. •

Venec in krona.

Povest iz časov apostolskih.

Spisal Anton de Waal. — Poslovenil J. V.

(Dalje.)

Sedmo poglavje

Kraljev gost.

Po zadnjih dogodkih preteko štirje tedni.

Rim je že več dni v mrzličnem nemiru; svečanost sledi svečanosti, ena lepši, sijajneši kot druga: vse na čast došlemu armenskemu kralju.

Tega so prav težko dobili v glavno mesto. Le z najzapeljivejšimi obljubami zmagovitega vojskovodja Korbula se je posrečilo Neronu, spraviti ga v Rim. Ko je stopil v Ostiji na suho, je poslal cesar sokonzula Tuska, mestnega načelnika Salija, senatorje, viteze, Tigelina in najodličnejše dvornike, da ga pozdravijo in spremijo v mesto. Med burnim pozdravljanjem mnogobrojnega ljudstva, z vso brezmejno potrato in basensko bliščobo jutrovskega vladarja je slavil Tiridat svoj vhod v rimsko mesto. Nosilnico, v kateri je počival pod krasnim baldahinom, so nosili črni sužnji, baldahin nad njim so držali posebni služabniki. Na glavi je nosil dragoceno tiaro; plašč se mu je lesketal zlata in dragih kamenov. Okrog nosilnice so stopali državni velikaši, tekmujoč med seboj s sijajnimi nošami in dragocenim orožjem; bili so vsi na konjih, pogrnenih z levjimi in tigrovimi kožami. Za njimi je korakala nepregledna vrsta služabnikov; za temi so nesli sloni in kamele bogato prtljago. Rimljani so bili vajeni bogatih in bleščečih predstav, a tolikega bleska, takega bogastva še niso videli.

Evkarp je šel sprevedu uro daleč pred mestna vrata naproti.

Ondi stopi poleg nagrobnega spomenika tik ceste. Pozorno, napeto, razburjeno motri mimogredoče. Toda brez uspeha. V vsem mnogobrojnem spremstvu ni opazil znanega obraza, ni videl nikogar, h komur bi ga vleklo tajno, nejasno čuvstvo, potekajoče iz krvnega sorodstva. Komaj se je tešil s slabotnim upom, da je vsled silne gneče pregledal enega ali drugega, da jih morda naleti pozneje v mestu.

Ker se je s čudovito naglostjo naučil svojega materinega jezika, da ga je govoril brez vsake težave, mu ni bilo težko, seznaniti se najprej z nekaterimi

služabniki in polagoma priti v dotiko tudi z višjimi. Čim dalje je občeval s svojimi rojaki, tembolj mu je ginilo upanje. Z medlimi spomini iz svoje mladosti je po raznih dozdevah in sestavah prišel do prepričanja, da je bil rojen v mestu Artaksati, zato si ni dal prej počitka, dokler ni videl oseb, ki so bile v Tiridatovem spremstvu iz onega mesta. Toda pri nikomur ni dobil niti najmanjše stvarce, iz česar bi se bilo dalo sklepati, da je njegov krvni sorodnik.

In koliko praznoverja je bilo med njegovimi rojaki! Pobit in otožen je hodil Evkarp okrog, videč, kako globoko tiči njegov narod v verigah peklenskih moči.

Po poročilih Plinijevih je bil Tiridat sam velik mojster v vsakovrstnem čarodejstvu, in Neron mu je obljubil celo kraljestvo, če bi ga naučil one umetnosti; izmed kraljevega spremstva so se vsi, visoki in nizki, pečali s to črnošolsko umetnostjo. Dan na dan je moral Evkarp gledati, kako so prerokovali iz predznamenj, uganjali razne coprnije, klicali duhove umrlih in jih vpraševali o daljnih rečeh in dogodkih. In s kako marljivostjo, vdanostjo in strastnostjo so izvrševali vse to! S studom in grozo je gledal Evkarp njihovo nespametno početje; smilili so se mu v dno srca v tolikih blodnjah in zmotah živeči rojaki.

Tooliko bolj se je učil pri tem spoznavati in ceniti velike milosti, ki jih je sam postal deležen. Nebo ga je pripeljalo v telesno sužnost, a zato ga je z lučjo krščanske vere pripeljalo k svobodi otrok božjih; mesto telesnih starišev, bratov in sestra, je našel v Bogu svojega očeta, v cerkvi svojo mater, v svetih na zemlji in v nebesih brate in sestre. Iz zemske očetnjave je bil odpeljan, da je našel pot v večno, nebeško domovino.

Koliko veselje bi bilo zanj, če bi bil mogel vsaj enega ali drugega svojih rojakov iztrgati iz zank praznoverja in malikovavstva. Poskušal je večkrat, toda v veliko žalost je moral spoznati, da je tu ves trud zaman. Nekega dne je govoril o tem z apostolom Pavlom; ta ga je tolažil in mu zatrjeval, da bo tudi v Armeniji v nedalnem času bujno vzkliko krščanstvo. Poprej morajo tamkaj mučenci napojiti in oploditi zemljo s svojo krvjo, nato pa bo vstal mož, ki bo najprej sam prestal najhujše muke, potem pa bo tako čudovito hitro razširil krščanstvo po vsi deželi, da ga bode sv. cerkev do konca vekov častila in slavila kot »razsvetljevavca« (sv. Gregor Illuminator, t. j. razsvetljevavec).

Poseči moramo nekoliko nazaj ter se ozreti na Favstino. Boj, ki se je po razgovoru s Pavlom vnel v njegovem srecu, ni hotel ponehati; morala se je odločiti ali za svoje stare bogove, ali pa za novi

nauk. Vera v bogove je bila močno omajana; toda sedaj se ji je usiljevala misel, da bi se morebiti med raznimi modrosloveskimi sestavi našel kak tak, ki bi ji prinesel mir in uteho, a bi obenem dopuščal, od dosedanjih verskih nazorov ohraniti toliko kolikor bi se ji vzljubilo. Ali ni morda česa, ker je bila nezadostno izobražena, umela le napol in nepopolno? Če natančneje premisli, mogoče dobi kaj pametnega med tem, kar so ji dosedaj razlagali njeni učitelji. — Sestav za sestavom premišlja in pretehtuje. Ali kaj pomaga? Srce ji ostane hladno in prazno, razum ne najde v nobenem odgovora na velika, pomembe polna vprašanja, ki jim jih je stavila. Prešla je najprej boljše, plemenitejše sestave platonikov, stoikov, pitagorejcev; nazadnje še seže po Epikurovih spisih. Toda komaj prebere nekaj listov, vrže nevoljna knjigo na tla; potem si podpre glavo z rokama. Iz oči ji priteko pekoče solze, ji polze po licih in padajo na marmornato mizico, ob kateri je sedela. Brez jadra, brez krmila se je premetavala ladjica njenih misli, njenega razmišljanja po kipečih valovih pogubnih dvomov; in vendar se ni mogla odločiti, oprijeti se roke, katera ji je nudila zaželjeno rešitev.

Favstina se je čutila brezmejno potrto, življenje se ji je zdelo brez cilja, zdelo se ji je izgubljeno. Nek notranji glas pa ji je le šepetal in šepetal, da še ni izgubljeno, da se more pri njej še vse obrniti na dobro: toda tega glasu ni hotela slušati, ni se mogla, ni se hotela obrniti k Onemu, ki bi jo edini mogel potolažati, umiriti.

Tako po apostolovem obisku preteče štirinajst dni. Večkrat je bila Favstini beseda že na jeziku, da bi poslala služabnika v Pudentovo vilo ter poklicala Pavla; toda, ko je hotela došlemu sužnju dati naročilo, ji je odločilna beseda zamrznila na ustnicah in zapovedala mu je, naj okna še bolj zadelo z zastori ali naj ji prinese kakšno knjigo, katere še odprla ni.

Očeta Favsta je vedno hujše skrbelo, kaj bo s hčerjo; končno sklene, da ne jenja prej, dokler mu natanko ne pové, kaj ji je. Dolgo ji pripovarja, jo ljubeznivo prosi, naj vendar razodene, kako bi ji mogel pomagati. Deklica nekaj časa todi tihe solze, nazadnje vendar pravi: »Pošlji v Pudentovo vilo in naroči, naj pride starček, z imenom Pavel, k meni; ta me ozdravi!«

»Jaz sam pojezdím tjakaj, dragi moj srček!« vzklikne veselo oče in hiti venkaj, dasi mu je bila velika uganka, da bolna hčerka pričakuje zdravja od koga iz Pudentove vile.

Težka, tako težka beseda je bila izgovorjena. Favstini se je odvalil kamen od srca; čutila se je čudovito olajšana in potolažena kakor se nikdar poprej. Zdrsne na kolena in vzklikne med solzami in jokom:

»O Jezus iz Nazareta! verujem v Tebe, Ti si moj Bog; toda sedaj pomagaj tudi Svoji ubogi stvari, da najdem miru in utehe svoji duši!«

Prejšnje dni se je nehote stresla, če ji je, kakor se ji je zdelo, neki glas zašepetal na uho: »Kaj? Kristjana misliš postati? Ti, plemenita Rimljanka, hočeš pristopiti k oni umazani, zaničevani judovski ločini?« — Sedaj pa jo je navdajala sladka radost, srce ji je drhtelo v nekem prijetnem čuvstvu, ko je ponavljala, najprej tiho, zatem glasno: »Da, kristjana hočem postati! Križani z Golgate naj bo zaprejšje moje vse.«

Tako kleči dolgo: njeno srce je prvokrat in v velikih požirkih pilo iz studenca milosti in rešenja. Po dolgotrajnem hudem boju je zmagala milost in pripeljala ponosno srce v ponižnosti in vdanosti k vznožju križa.

Ko se dvigne, čudovito olajšana in pokrepčana, ji obstane oko na mali marmornati sohi boginje Minerve, stoječe v njeni sobi. Takoj pokliče sužnja in mu reče: »Nesi tole stvar proč in skrbi, da mi nič več ne pride pred oči.« Odstranila je tudi vse drugo, kar je bilo še sicer poganskega v njeni sobi.

(Dalje.)

Dva sina.

Maloruski spisala M. E. Marković, poslovenil F. S. Pavletov.

1.

Mož mi je umrl in zapustil dvoje otrok. Skrbeti moram zanja; moram ju vzgojevati. A sama ne morem. Prodajala sem, prodajala, da sem vse prodala. Pa težko je nam siromakom dobro prodati ono, kar smo si pridobili s svojimi žulji.

Prodala sem... Mučim se in trpinčim od noči do noči. Niti časa nimam, da bi se porazveselila s svojima sinoma.

A otroka rasteta; že šakata okoli mene in ščebetata moja slavčka.

2.

Moj Andrej je postaven, jasnook, kodrast; vesel, živahen deček je. Včasih me je zelo skrbelo zaradi njega, zaradi njegove razposajenosti; dostikrat pa me tudi razveseli. Pokaram ga in poljubim. On je starejši.

Vasilij je tih in miren: niti v koči ga ne slišiš, niti ga ne vidiš na dvorišču. Že od mladih let je bil nekako zamišljen. In to je prihajalo odtod, ker se je rodil v tako težki uri; zato ker ga je Bog obdaril s tako naravo...

Andrejko se drvi po selu in se vrača rdeč, smijoč in šaleč; a oni sedi kje pred kočo, posiplje se z zemljo, ali išče raznovrstno bilje; razkopava kaj, izkoplje črviča, vlovi metuljca, gleda in misli...

Kadar zavpije Andrejko, tedaj se on ves vznemiri. Ko se vleže na vrtu, leži cel dan neprimično, kakor bi kaj razmišljal.

»Kaj si se tako zamislil, sinko? — ga vprašam.

»Mislim, kako velik je svet, mamica!«

Dokler je bil še majhen deček, je poznal vsa zelišča, kako se imenujejo, kdaj in kako cvetó, kakšen je njih cvet. Vedel je tudi, kdaj odlete ptice proti jugu in kdaj se vrnejo: vse to je on vedel.

»To mu je Bog tako dal!« pravijo mi ljudje.

»Pustite ga, ker mu je Bog tako dal.«

3.

One dolge jesenske večere je bilo, ko sem se od dela že utrudila. Vzela sem oba k sebi na kolena in jih pričela podučevati dobro; kakor vem, tako jih tudi učim. Pripovedujem jima to in ono, razgovarjam se z njima. A mojemu Andrejku je hitro dovolj; mane si oči, zeva in vzdihuje: »Pustite me, mati,« poprosi, in jaz ga pustim. Česa pa on vse ne počne. Ž'obudra in igra se, dokler ga spanco ne premaga. A Vasiljko bi celo dolgo noč sedel pri meni, zrl mi v oči in poslušal.

Zaspimo. A če se v noči prebudim — moj Vasiljko ne spi.

„Sinek, zakaj ne spiš?“

„Tako, ne ljubi se mi! . . . A zakaj je, mamica, noč tako temna, brez svetlobe?“

„Bog je tako ustvaril, da je tema ponoči. Spančkej“ — rekam mu — „spančkej.“

In on umolkne. . . A še dolgo se nemirno obrača.

Kadar pa posveti mesec v okno, gleda in gleda vanj in ne premakne oči. Toda slišala sem od ljudi, da ni dobro, ako sveti mesec na zaspano dečo, zato jih zakrivam in pravim Vasiljku:

„Ne glej, ne glej, Vasiljček moj, v mesec. To ni dobro.“

A on vzdahne. . . Le redkokdaj se približa noč, da mirno zaspí; a vendar nima pravega spanja, ker sanja nemirne sanje.

Andrejko ni tak. Že je izšla zora, že je izšlo solnce, a on čvrsto spi, jak, rdeč. . .

Teško zaspí zvečer in tudi težko vstane zjutraj. Kadar se pa moj nagajivec dvigne, se razlega vsa koča njegovega krika in stene se stresajo! Drvi in skače po hiši, da ga je vsa polna. Tako je dober, vesel in mil. . . In bodi ti hudo ali ne, moraš zapupiti nanj, da ga ukrotiš in zastrašiš. . .

Vasilij je mlajši, a vendar poučeva starejšega brata. Andrej je nagel in uren ko iskra; pogosto se po trikrat na dan spre in stepe z otroci na cesti, ali pa se bije za kako malenkost.

In ob taki priliki mu reka navadno Vasilij:

„Andrejko, čemu si žalosten?“

„Pretepal sem se, kakor vidiš.“

„Da bi ne bil radi razposajenosti tak, da se ne bi bil zadiral, bi sedaj ne bil žalosten, in ne sramoval bi se, ko si bil tepen.“

A Andrejko mu je odvrnil:

„Eh! Sedeti mi je zoprno!“

In spet je smuknil iz hiše in se znova pričel igrati.

Vasiljko je bil tih in zamišljen.

Kaj mu je tako bistrilo razum, to sam Bog vé! No, če gre k svojemu tovarišu — je ravno tako, kakor bi ne šel, tako hitro se vrača domov. Nikjer se dolgo ne zadrži, nikjer se ne premami z igro.

Tako je odrasel v samoti sam zase.

Ni bil razgovoren, niti šaljiv. Ne vem, po kom se je vrgel! Andrejka pozna vse selo. Kadar je treba delati kako delo, dela ga z veseljem; pa tudi za mladeniško zabavo dobi dovolj časa. Kadar pa se česa loti, niti oči ne dvigne, ne obrne misli drugam: vsa duša mu je pri delu.

4.

Otroka moja, otroka moja!

Po vasi se je bil raznesel glas, da bo to leto nabor. Ko sem to zaslíšala, me je sprelel mráz. Pogledala sem svoja sinova mladeniča; kako sta postavna, kako mlada, moj dobri Bog!

Nekega jutra. . . dal Bog, da bi nikdo takega ne ugledal. . . so mi povedali, da je Andrej vzet k novincem (rekrutom). . .

Zadnje stvari sem zbirala skupaj in pripravljala. Kako hudo je napravljati svoje dečete v zlo in bedo! Kdor ne ve tega, naj vpraša matere. . . A on, zdelo se mi je, kakor bi bil zvenel. . . Kje je oni mladeniški pogled, kje oni veseli posmeh?

Čemu pripovedujem, da ni samo stara mati jokala za njim? Solzile so se za njim tudi mlade oči, za njegovo lepo postavo! Lepe pesmi je znal on peti. Njegov glas se je razlegal po vsej vasi. Poletu, v tihih, toplih nočeh sem včasih dolgo ležala brez spanja in premišljala sem in upala, da mi nekega dne pripelje v hišo nevesto, kakor lastavico, meni v tolažbo. . . Odplaval je moj up takoj za novinci!

5.

Zapoved je prišla, da odidejo novinci v sredo popoldne. Sedela sem in čakala na to uro. In glej tu je priteknel moj Vasiljko ves zasopljen, bled in za njim še dva človeka.

»Gospa, mati«, sta spregovorila ona dva, tudi Vasilija morava vzeti!»

Jaz nisem verovala.

»Nikakor ne, ker on mi sedaj ostaja sam.«

»Ne, mamica« — je dejal Vasiljko — »res je tako, kakor sta rekla.«

Vsi so me tolažili, a meni kakor da je zamrlo srce: slišim, kaj govorijo, vidim jih, a do srca mi nič ne pride.

6.

Odpeljali so se trije vozovi samih novincev. Ž njimi gredo sorodniki. Spremljajo jih. Tudi jaz sem sela med svoja sinova in šla ž njima. Pot se je umikal, legi in polja so bežali pred očmi.

Meni se je dozdevalo, kakor da sem malo dete: ničesar ne umem, ne vem, se ne spominjam. Samo kadar pogledam na otroka, se zgražam.

Pripeljali smo se do hiše, kjer je bil nabor; odvedli so jih; a mi stojimo, čakamo. Dozdeva se mi, kakor bi se me loteval spanec, a jok in vzdihovanje me budi. Prve so pripeljali moje... Gospod, Bog moj ti si velik, ti si milostljiv! Bilo bi bolje, da bi jih bila položila v hladno zemljico!

7.

Pripeljali se me v neko temno hišo — ne vem, je bila li iz zemlje, ali iz lesa ali iz česa drugega. Tam je sedel neki vojak: glavat, kuštrast in ves ščetinjast kakor jež. To je gotovo njihov starešina.

Poklonim se mu in ga poprosim:

»Ne odtegrite mojima sinovoma svoje milosti, dobrotnik.«

Dala sem mu denarja in platna, in nekaj za njegove otročičke.

»Ne žalujte, mati!« je odgovoril. »Vaša sinova bodeta nekoliko časa žalostna; in saj brez tega tako ni nič na svetu; potem jima bode ugajalo: junaka bosta, kakor sem jaz naprimer, da tako rečem!«

Tedaj sem ga pozorno pogledala: rdeč, napihnen obraz in ugaslih oči. Moj Bog! A moja sina, siva goloba! Ona imata čisto dušo, jasen pogled in draga obraza sta jima v cvetju.

8.

Ločili smo se. Otroka sta me spremila iz mesta.

Še sedaj, ko je po letu prav vroč in soparen dan, se spominjam one naše ločitve. Po mestu smo šli Zaprte hiše, zaprta okna; za mestom je daleč obkrožalo temno hojevje peščeno pot; pred očmi so ropotali vozovi, z neba je pripekalo solnce.

9.

Osamljena sem ostala in pobojevala. Nimam spanja, ne počitka. Delam z zadnjimi silami, ne vem in ne slišim ničesar.

Mine leto prvo, drugo in peto. Crni oblaki me obdajajo. Samo dve zvezdi mi sijeta v temni noči: moja sinova!

Po božiču sem neki večer pozno sedela in predla. Zunaj je vetrovno. Okna se stresajo in luč pordhtava.

Kar: pok, pok! Odprla sem: Vasilij!

»Vasiljček, sinko moj! A kje je Andrejko?«

»Mati, Andreja ni več! Legel je, mati, Andrej in ne bo več vstal.«

In jaz sem ga objokovala, kakor da bi bila vedela, vsak dan in vsako noč. A on bi bil moral živeti, po postavi in po obrazu popolnoma očetov. In sedaj je šel tudi za očetom.

»Postarali ste se, mati!... Kako ste živeli? Ste trpeli dosti bede?«

»Poglej, tako sem živela: vstala sem in jokala, legla sem in jokala. Vidiš, tako je bilo moje življenje.«

»Mati, prišel sem k vam, da umrjem.«

Gledala sem ga... žalost moja. Tako mlad in že zlomljen!

»Sin moj, koliko boljše bi bilo zame, da bi ne bil rekel teh besedi!«

Gola resnica je bila, kar je dejal. Ginil in ginil je moj Vasiljko kakor svečica. Legel je, obnemogel in pomladi umrl.

I, saj ni mogel živeti! Rasel je tako, da je bila krasota; vojaške vaje in »marši« so mu vzeli vso moč.

»Nisem se zato rodil, mati moja, da bi pobijal ljudi v vojski« je rekel. »Za take, kakor sem jaz, ni prostora v vojski. Jaz nisem za vojaka.«

In ko je ležal v težki bolezni, je samo mislil in premišljal:

»O Bog, Bog« — je rekel — »kako krasen je tvoj svet. In jaz se niti naživel nisem na svetu, ničesar se nisem naučil in ničesar ne znam.«

Na smrtno uro je pregovoril:

»Mati! Nisem živel na svetu. Samo pripravljaval sem se.«

Kakor bi ga s koso pokosil; a jaz sem ostala sama... .

10.

Edina uteha mi je, da sanjam o otrokih. In vedno le sanjam, da so majhni; o mladeničih nikoli ne sanjam.

Kakor živa stojita pred mojo dušo: Andrejko vesel, kodrast, se podi po hiši in govoriči; a v hiši je jasno, jasno! Vasiljko sedi nagnjen nad cvetjem, nad biljem, zamislil se je... .

Zbudim se... . pusto! Delo me čaka; živeti je treba, trpeti je treba.

Živim... . Vidim, kako se ruši hiša; čutim da tudi mene pokriva prah kakor megla, skoro kakor bi živa lezla v zemljico... .

Politični razgled.

Državni zbor je šel res zopet na počitnice, kakor smo zadnjič namignili. Čehi so nadaljevali obstrukcijo, ker se poravnava med njimi in vlado ni posrečila. Vlada je zato sklicala pogovor strank, ki žele sedaj delo državnega zbora. S tem, da je k tem pogovorom povabila skoro samo Nemce in je prezrla našo „Slovansko krščansko narodno zvezo“, ki vendar tudi želi redno delo v državnem zboru, je pokazala, da hoče, naj bi bil vpliv na to večino kolikor toliko nemšk. No, dolgo se ta nova večina, podpirana od Poljakov ni držala. Po štirindvajsetih urah so jo Čehi razbili. Nova večina je hotela Čeha utruditi in je sklenila, da na vsak način mora priti v petek 8. junija do glasovanj, naj bodo poslanci še tako dolgo skupaj, toda Čehi so pričeli s silnim upitjem in razbijanjem, ki je trajalo od 6 ure zvečer do 1 ure ponoči. Tako ni moglo priti do nobenega glasovanja. Nekateri češki poslanci so svoje sedeže popolnoma razdrli, nekateri so dobili pa trobente in piščalke in celo veliki boben se je glasil mej petjem in piskanjem na glavnike. Ministerski predsednik se je dvakrat peljal k cesarju. Ko se je drugič vrnil, je poslanecem povedal, da je zasedanje zaključeno. Kaj bo sedaj? Nemški listi se jeze nad češko obstrukcijo, a ne pomislijo, da so se Čehom zgodila krivice in da so Nemci sami pred Čehi delali surovejšo obstrukcijo za nič. Nemci, kar jih je liberalnih in nacionalnih, Čehom sploh ne pusté nobenih pravic in so se ravno pred dnevi nemški liberalni poslanci izjavili, da so celo proti nedolžnemu jezikovnemu zakonu, katerega je vlada predložila za Češko in Moravsko. V dobro poučenih krogih se govori, da vlada ne razpusti državnega zbora in da ne bo še novih volitev. A pripravljani moramo biti na vse! Vlada boče nekaj časa počakala, da se duhovi pomiré potem boče zopet na kak način poskusila z državnim zborom. Gotovo je pa, da s takim državnim zborom, kakeršen je danes, brez spremembe poslovnega reda, ne bo mogoče nobeno delo. Pokazala se je potreba, da se zvežejo v državnem zboru vsi poslanci, ki imajo krščansko prepričanje in imajo socijalen, pa za vse narode pravičen program. Tudi mnogi katoliški Nemci si tega želé. Bog daj, da se to skoro zgodi!

Nemtri na Kitajskem naraščajo. Takozvani bokseri, družba ljudi, ki je nasprotna evropski oliki, dobivajo pri svojem divjanju potuho od strani kitajske cesarice. V Pekingu, glavnem kitajskem mestu, so bokserji zažgali japonsko poslaništvo in ubili jednega japonskega uradnika. Tudi nemški poslanik je umorjen. Vstaške čete so udrle v Peking in oblegajo poslopja podanikov tujih držav. Vstaši so zažgali mnogo misijonarskih kapel in glavno katoliško cerkev. Odlični Kitajci hujskajo narod proti kristijanom, češ, ti more kitajske otroke. Na stotine kristijanov je zgubilo svoje življenje. Evropske velesile so sicer poslale svoje čete, da naredé mir na Kitajskem, pa ustaši so podrli železnice in mostove in tako evropski vojaki niso mogli ob pravem času kristijanom na pomoč. Poroča se, da so se zadnji čas kitajski vojaki pridružili vstašem in da so streljali na evropske ladije, ki so priplule v Taku. Vse

kaže, da se bode na Kitajskem razvil krvavi ples. Ker kitajska cesarica s svojimi vojaki podpira boj proti Evropejcem, bode morda skoro odbila zadnja ura velikemu kitajskemu cesarstvu, a utegne se tudi zgoditi, da si pri delitvi Kitajske evropske države hudo padejo v lasé in da so nemiri na Kitajskem pričetek velike evropske vojske.

V južni Afriki se nadaljujejo praske med Angleži in Buri. Zadnje dni se je bojeval Roberts v trdem boju z Botho. Buri so prizadeli angleškim četam mnogo izgub. Naposled so se umaknili proti vzhodu. 15 ang. milj od Pretorije pri Erostenfabriken so 13. t. m. Buri naklestili Angleže. Tudi pet milj dalje se je Angležem slaba godila. Na ozemlju Oranje države so Buri Angležem vjeli troje bataljonov. Pri Vredertu sta se Methuen in Kitchener združila s 35.000 možmi in še-le potem sta premagala — 6000 Burov Angleški general Buller je naznanil, da je dobil v pest mesto Wakkerstrom in okolico. Hunter pa javlja, da se mu je udal Klersdorp. „Zmagoslavni“ Angleži bodo imeli pač še britke ure, predno vse Bure dobe v pest.

Slovenski novičar.

Kranjsko

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji.
G. Anton Medved, dosedaj kapelan v začasnem pokoju, je nameščen kot ekspozit v Košici pri Šent Juriju pod Kumom. — P. Florus Klinc je sprejet v našo škofijo in nameščen kot kapelan v Čatežu pri Krškem. — Premeščeni so: gg. Edvard Kosobud, kapelan iz Cerkelj na Gorenj. v Velesovo; Janez Ev. Medved, kapelan iz Št. Lovrenca ob Temenici v Cerklje na Gorenj.; Anton Golf, kapelan iz Preddvora v Mengeš. č. g. Alojzij Šarec, kapelan v Šmartnem pri Kranju, kot ekspozit k sv. Joštu nad Kranjem, in č. g. Anton Poljšak, kapelan na Trati, za kapelana v Šmartno pri Kranju. Na novo nameščen je g. semeniški duhovnik Francišek Rebol kot kapelan v Preddvoru.

† Dekan Anton Mežnarec. Dne 11. t. m. je po daljšem bolehanju umrl v Kranju dekan preč. gosp. Anton Mežnarec vsled bolezni na obistih. Pokojnik je bil rojen 13. junija 1833 na Breznici, duhovnik je postal 22. jul. 1856. — Bil je zelo nadarjen in zato ga je škof poslal na Dunaj v Avguštinje, odkoder pa se je zaradi bolehnosti kmalu vrnil v škofijo, ter bil imenovan za kapelana v Kranju, kjer je preživel kot kapelan, kot župni upravitelj in kot župnik in dekan ves čas svojega duhovniškega življenja. S krasno preosnovo župnijske in drugih cerkva v Kranju si je pridobil neminljivih zaslug. Povodom cesarjeve 50letnice je bil odlikovan s Franc Jožefovim viteškim redom. Naj v miru počiva!

Iz Škofje Loke se nam poroča: Tukaj je umrl upokojeni župnik g. Eler. N. v. m. p.!

Umrl je, kakor se nam poroča iz Šmartina pri Slovenjem gradu, župnik g. dr. Šuc, ki je bil svobodno tudi deželni poslanec. — Naj v miru počiva!

Gorenjske novice. Občinski odbor kranjski je sklenil, da hoče pričeti s pripravljanim delom za upeljavo električne razsvetljave. — Za radovljiški politični okraj se snuje mojstrska zadruga vseh obrtov s sedežem v Radovljici. — Cerkvene pušice se je lotil v kapelici pri Višelnici v radovljiškem okraju urarski pomočnik Jurij Martinelli. Ukral je iz pušice za 8 kron. Tat je že v sodnijski oskrbi.

Županom izvoljen je bil za občino Drtijo posestnik Jan. Hušnikar v Drtiji, svetovalca sta posestnika Fr. Vegant v Gabrijah in Jan. Per v Podbrdu. — Za Slavino je izvoljen županom Jan. Klemenc iz Rakitnika, svetovalci so: Al. Durjava iz Matenje vasi, Ant. Šabec iz Rakitnika, Jan. Premru in Jak. Kristan iz Orehka. — Za občino Klanec v Kamniškem okraju je bil 31. maja izvoljen županom ondotni posestnik Jož. Lah.

Stavka v Vevčah je — končana. Vodstvo se je udalo v toliko, da zboljša delavcem dnevno plačo za 10 kr., delavkam pa za 5 kr. Popoldne dobi delavstvo pol ure odmora za južino. Briclja so izpustili z Žabjaka. Glede Briclja se je pri dogovoru z vodstvom sklenilo, da bode vodstvo postopalo proti njemu le, ako neugodno izpade njegova preiskava. Delavci dobe zaupne može, ki bodo v dotiki z direkcijo, bolniška blagajna se uredi. Čujemo, da je velik del vspeha pripisovati interpelaciji posl. Vencajza in dr. Kreka, ker je po tej interpelaciji vlada posegla v stvar. Tudi knezoškof je v tej zadevi interveniral, za kar mu je vse delavstvo iskreno hvaležno, pa tudi vsem, ki so za stavkujoče kaj darovali.

Požar so zanetili otroci na dan. sv. R. Telesa v Drulovku, vasi župnije šmartinske pri Kranju. Ljudje so se bili ravno vrnili od procesije, ko se je pokazalo iz zadnje hiše, pri Cajnarju. Ker je bil močan veter, se je ogenj silno hitro širil. Prej ko v eni uri je gorelo več kot polovica vasi. Pogorele so hiše in gospodarska poslopja enajstim posestnikom in podružna cerkev sv. Mihaela. Cerkev je bila sicer krita s ploščicami, a vendar se je vnelo tramovje od silne vročine. Cerkev bi bili lahko obvarovali, če bi bila pri roki precej vsaj kaka majhna brizgalnica. Prišli ste požarni brambori iz Kranja in Šenčurja, in vrli gasilci so storili, kolikor je bilo še mogoče. Manjkalo je vode, ker v vasi je le nekaj kapnic. Sava ni ravno tako daleč, — ljudi je prišlo veliko, ali niso imeli nobene priprave, da bi donašali ali dovažali vodo. Ob enačih prilikah naj bi prinesli seboj ljudje škafe, posebno ženske, ker le tako morejo kaj pomagati, sicer so le za napotje. Največ more pomagati gasilno društvo, ako je toliko blizu, da more kmalu priti na

pogorišče. Tostran Save ni daleč na okrog nobenega takega društva, akoravno so vasi blizu skupaj in nekatere zelo velike. Kako potrebna bi bila dobra brizgalna in gasilno društvo!

Lične podobice. »Katol. tiskovno društvo« v Ljubljani je založilo podobice presv. Srca Jezusovega na debelem, finem papirju, krasno izdelane v barvah, izvirne zaobljubljene slike ljubljanske stolnice. Na zadnji strani podobice je natisnjena posvetilna molitev presv. Srca Jezusovemu. Dobé se v prodajalnici »Katol. tisk. društva« (H. Ničman) 25 komadov za 1 K 20 v, 100 komadov 4 K 60 v.

G. Jos. Kržišnik, duhovnik labodske škofije, je na dunajskem vseučilišču postal doktor filozofije. Blagemu možu, ki je dozdej v duhovnem pastirstvu, slovstvu in javnem političkem in socijalnem delovanju jasno pokazal, kako resno umeva duhovniške naloge našega časa, čestitamo z iskreno željo, naj novi doktor še dolgo rabi svoje moči v borbi za naše svete vzore.

Mrtvoud zadel je 8. t. m. dopoldne na ljubljanskem živinskem sejmišču Janeza Verbiča, po domače Zobca, mesarja in posestnika v Planini pri Rakeku. Prenesli so ga na policijsko stražnico, kjer pa je zdravnik mogel potrditi samo smrt.

Iz Gorij smo prejeli naslednje pojasnilo: Poročal Vam je neki „kmetijski fant“ v Vaš list št. 8 med drugim o nekakošni šoli v Radovni in prav neosnovano napada tukajšnjega nadučitelja in kliče pomoči proti liberalni kugi, ki okužuje verno ljudstvo s svojim strupom; s tem dopisom naravnost hujska miroljubne Gorjance. — Radovniška dolina, v znožju Triglavskega pogorja, je obljudena v daljavi treh ur, kjer je v 20 razstresenih hišah okoli 170 prebivalcev. Začne se Radovna vas pri Fužini, eno uro hoda iz Gorij in ne le pol ure, kakor poroča „kmetijski fant“. Otroci še od Fužine niso bili postavno obvezani pohajati redno šolo v Gorjah, po oddaljeni dolini pa še tem manj. Nad polovico otrok iz teh hiš bilo je brez vsakega pouka, in so imeli gospodje dušni pastirji velike težave s krščanskim naukom. Da se tem sirotam pomaga, deloval je krajni šolski svet na to, da se je ustanovila leta 1894. ekskurendna šola za poletni čas od 1. aprila do konec avgusta, kamor vsak torek in četrtek gospod nadučitelj po štiri ure hodi podučevati v potrebnih po učni oblasti potrjenih predmetih, gospod kapelan pa tudi po enkrat v krščanskem nauku. Iz Radovne in gorskih zaselij Zaternika in Pokluka obiskovalo je šolo do sedaj povprečno 24 do 27 učencev, katerih nad polovico bi bilo brez vsakega pouka. Kranjska obrtnijska družba prepustila je prejšnjo pisarno brezplačno za učno sobo, klopi so se vzele od Zaspiske šole, l. 1888. napravljene, učni pripomočki so se pa večinoma iz-

posodili od šole v Gorjah, da ni bilo izdatnejih stroškov. Ker je pa vsak delavec vreden svojega plačila, zato dobi g. nadučitelj za pot v eno uro oddaljeno šolo plačilo iz deželnega normalno šolskega zaklada, ravno tako g. kapelan za poduk v krščanskem nauku, kar je gotovo prav in pošteno; s tem trpeči kmet ni prav nič obremenjen in bi dežela ne imela brez te šole tudi vinarja manj doklad. Ves poduk se vrši pod nadzorstvom šolskih oblastij in popolnoma pravilno; g. nadučitelj je postopal vedno pravilno, in ni dal nikdar povoda za najmanjši pritožbo, razun zanikrnih starišev, kateri svojih otrok ne pošiljajo redno v šolo. — „Kmetijski sin“ zlobno omeni, da bi bila šola ustanovljena zaradi zboljšanja plače g. nadučitelja. S takimi dopisi in osebnimi napadi so je pa res bati, da se „liberalna kuga“, ki okužuje verno ljudstvo s svojim strupom, ne zanese v naše mirne Gorje, kar nas Bog varuj!

Lurška voda. Ker od mnogih strani dobivam vprašanja, če imam kaj Lurške vode, naznanjam, da jo imam, ter jo dobivam naravnost od misijonarjev v Lurdu.

Franc Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Ponarejevalca denarja so prijeli minute dni v Malenci pri Čatežu, in sicer kovača Jurija Pirca in posestn. sina Mat Kožarja. Pred kratkim sta se vrnila s Hrvaškega z večjo svoto denarja in ker sta se jedenkrat že morala zagovarjati radi tega prestopka, se sumi, da sta tudi sedaj imela na Hrvaškem denarne posle.

Plemeni bikl. Deželni odbor je dobil od deželnega zbora naročilo, da se pri nakupovanju bikov plemenjakov iz deželnih sredstev ozira na domačo prirejo ter kupuje v deželi take bike, ako so v čistih pasmah in primerni kakovosti na razpolago. Deželni odbor bo jeseni o priliki premovanja goved nakupoval sposobne bike po posebni komisiji, na kar že sedaj opozarjamo živinorejce, ki imajo čistokrvne sposobne bike v reji.

Iz Predoselj. Dne 10. junija smo imeli pri nas lepo spodbudljivo slavnost. Velečastiti g. generalvikar J. Fl's so ta dan blagoslovili zastavo tukajšne Marijine dekliške družbe. Lepo slovesnost povečala so tudi dekleta sosednih Marijinih družb Št. Jurske in Preddvorske. V krasnem govoru so nam veleč. g. generalvikar razložili pomen slovesnosti in nas navduševali, kako naj se hrabro vojskujemo zoper svoje največje sovražnike pod zastavo Marijino. Po govoru je bil sprejem 11 novih udov, nato slovesne pete litanije in zahvalna pesem. Tako se je končala prelepa slovesnost, katere smo se tako dolgo veselile, in ki nam ostane nepozabljiva.

Drobtinice.

Hrvatski katoliški shod bode dne 3. septembra v Zagrebu. To bode prvi sestanek hrvatskih katolikov.

Nesreča v tovarni. Dne 14. t. m. je v Immeringovi tovarni za patrone v Budimpešti eksplodirala patrona. Iskre so padle na mizo, kjer je bilo polno razstreljive tvarine. Zgodila se je strašna eksplozija, kateri je sledil požar. Trupla usmrtenih so bila tako razmesarjena, da jih ni bilo mogoče spoznati.

Največja kuhinja na svetu. V Berlinu je kuhinja, v kateri se kuha vsak dan južina za šest tisoč ljudi. Jeden tisoč ljudi je v kuhinji sami, za pet tisoč se pa južina vzeti po mestu. Južina stane šest novcev in vsak dobi meso, juho in prikuho. Sedaj mislijo v Berlinu zidati kuhinjo za 12 tisoč ljudi.

Prežalostno stanje je v jednom delu zahodne Indije. Na prostoru nekoliko sto kvadratnih milj ni videti niti travice vsled velike suše. Samo v velikih rekah je nekaj vode. Vsi potoki in studenci so izsahnili. Zemlja izgleda kakor velika puščava. Lačna živina išče sence in gine od lakote in žeje.

Pogreb priprostega vojaka. 16. sušca je Moskva na Ruskem videla pogreb tako slovesen, kakor malo kdaj in vendar so pokopali samo priprostega vojaka Gordejeva. 13. sušca o polnoči je začelo v Spanskih kasarnah goret. Vse je spalo. Vzlic plamenom in dimu je Gordejev letal od durij k durim in prebujal tovariše in častnike, da bi se mogli rešiti. Vsi so se rešili, samo Gordejev se je zadušil. Duhovnik Zabelin je imel pri grobu ginljiv govor, trugo so nesli general A. I. Kosović, polkovnik Kortjunov in štabni častniki. Celo mesto je junaškega vojaka spremljalo na pokopališče. V sedanji dobi umazane sebičnosti, ko se propoveduje načelo »delati samo za se«, je takšen pojav nesebičnosti prav redek.

Razstavo maček so priredili v Novem Jorku. Ljubitelji maček so tam plačali za najlepšo mačko 1200—2400 gld. Jednega mačka so cenili na 12000 gld. V sedanji dobi bogatini bolj marajo za neumno živino kakor za reveže. Svet narobe!

Cela rodbina izumrla. Strašna rodbinska nesreča se je prigodila v Diebanu pri Steineu na Odri. Posestniku Jhneru umrl je sin na škrlatici. Takoj potem ste mu oboleli na isti boleznii dve hčeri in umrli. — Od silne žalosti zbolela je mati, ki je tudi umrla. Obupani soprog šel je v mesto po krsto, a ko je prišel domov, našel je tudi tretjo hčer mrtvo. To je s toliko silo delovalo na nesrečnega očeta, da je tudi on obolel in je jako malo upanja, da bi okrevail.

Umrl je od strahu. Karol Müller, natakar v Budimpešti, je videl neko šiviljo, kako je skočila v samomorilnem namenu iz drugega nadstropja na t'ak. To ga je tako prestrašilo, da je padel v omedlevico, in četudi je bil takoj z travnik poklican, je v kratkem umrl.

Krščanska vzgoja.

Šest resnic.

5. Da je človeška duša neumrljoča.

Ta temeljna resnica naše svete vere je že veliko preglavice delala mnogim modrijanom starih in novih časov, ker so jo hoteli dokazati tudi iz zgolj naravnega spoznanja, zlobniši med njimi pa celo utajiti. Tukaj se seveda ne bomo ozirali na to, koliko nam tudi umski dokazi podpirajo razodeto resnico, da je naša duša neumrljiva, marveč le to hočemo povdarjati, kako zelo imenitna je za krščansko vzgojo. V ta namen mi pa ni treba nič učeno govoriti, čemu neki? Saj nam katekizem zadostuje za vse, samo da ga prav razumemo.

Katekizem nas uči, da je človek po svoji duši podoben Bogu in sicer na dvojen način: n a r a v n o in n a d n a r a v n o. Naravna podoba božja je naša duša zato, ker je neumrljiva. Bog je bil od vekomaj; naša duša pa je ustvarjena in le za prihodnost je večna, torej Bogu le podobna; in zato ne pravimo, da je večna, marveč jo imenujemo le neumrljivo. — Naša duša je naravna podoba božja tudi zato, ker ima um in prosto voljo. Bog ima neskončno popoln um in neskončno popolno voljo; pri nas pa je oboje močno omejeno, torej smo le podobni Bogu po svoji duši.

A katekizem pove o naši duši še to, da je bila prvotno in je po svetem krstu še sedaj — tudi nadnaravno podobna Bogu, ter je v posvečujoči milosti božji njemu prijetna kot ljubljen otrok in ima pravico do nebeškega kraljestva. To neizmerno lepoto imenujemo lahko tudi svetost naše duše, in kolikor bolj se ta svetost bliža svojemu vrhuncu — popolnosti, tem bolj je podobna Bogu.

Po obojni tej podobnosti je človek povikšan nad vse drugo stvarstvo na zemlji. Zato je pa tudi vzgojstvo, ki ima skrbeti za lepoto te božje podobe, že pri malih najimenitnejše opravilo na svetu.

Ako se torej krščanski vzgojitelj ozira na otroka, kateri mu je izročen v vzgojo, se boče pač štel nevrednega, da mu je Bog sam izročil v oskrbo tako vzvišeno bitje! David je nekoč premišljal prednost, ki jo ima človek v stvarstvu božjem, in ves navdušen je vskliknil: „Kaj je človek, da se ga spominjaš; le malo pod angelje si ga povikšal!“ In vsak veren

vzgojitelj, ako prav preudari to resnico, bi moral tudi osupniti in ponižno vsklikniti: „Kdo sem jaz o Gospod, da mi izročaš v oskrbo to vzvišeno bitje in v vzgojo svojega ljubljenega otroka!“

Neki bogoljuben učitelj je stopil v šolo in zagledavši množico veselih otročičev, ki so zaupno vanj upirali svoje nedolžne oči, je ves ginjen proti nebu povzdignil oči in vzdihnil: „Domine non sum dignus! — Gospod, nisem vreden!“ Hotel je reči ta blagi učitelj: O Gospod, nisem vreden, da bi učil in vzgajal te nedolžne otročiče, kateri so tvojemu božjemu Srcu tako zelo dragi!

O, da bi se enako zavedali vsi vzgojitelji, kolik zaklad jim je izročen v varstvo in oskrbo!

A ne le nad vse častno, marveč tudi silno imenitno in usodepolno delo je vzgojevanje, ker vzgojitelj mora skrbeti, da se podoba božja nikdar ne zamaže ali izbriše pri njegovem gojencu, marveč se še čim dalje bolj lepša in izpopolnjuje, — zagotoviti mu mora večno zveličanje in sicer kolikor možno, visoko stopinjo nebeške sreče!

Nekega slikarja Zevksa, ki je v starih časih močno slovel, so vprašali, zakaj tako skrbno in pridno izdeluje svoje slike. Slikar je ponosno odgovoril: „Jaz delam za večne čase!“ Hotel je reči, da zato slika s toliko skrbljivostjo, ker želi, da bi večno slovele njegove slike ali vsaj njegovo ime. Kaj ne, pa kdaj so že zginile Zevksove slike in kdo se kaj zmeni za nekdanj tako ponosnega slikarja.

Vse drugače je pa pri tebi, dragi vzgojitelj! Ti pa smeš res po vsej pravici reči: „Jaz delam za večnost!“ Zakaj, če boš res tako lepo oskrbljeval svojega gojenca, kakor zahteva naša sveta vera, potlej bo večno slovela tvoja slika, neumrljiva duša tvojega gojenca v nebeški slavi; a tudi tvoje ime bo slovelo vekomaj, saj pravi sv. pismo, da se bodo kakor zvezde lesketali v nebesih oni, kateri so jih veliko poučili v pravičnosti.

Obratno si pa tudi ne moreš misliti večje nesreče, če bi po tvoji krivdi otrok zašel na napačna pota in bi bil vekomaj pogubljen. Ako je Jezus rekel vsakemu izmed nas: „Kaj pomaga človeku če pridobi ves svet, če pa na svoji duši škodo trpi?“ Rekli bi lahko enako tudi še posebej vsakemu očetu in vsaki materi: „Kaj pomaga, če svojemu otroku pridobiš ves svet, če mu pa pogubiš neumrljivo dušo?“

Kaj pa je to, „ves svet“? Sv. Janez pravi: „Vse kar je na svetu, je poželenje mesa, poželenje očíj in napuh življenja.“ „Ves svet“ otroku pridobiti, bi se torej reklo: pridobiti mu vse bogastvo, vse časti in vse radosti vesoljnega sveta. — Ko bi torej tvoj otrok imel vse hranilnice in blagajne na Dunaju, v Parizu, v Londonu in po vsem svetu, pa bi se izpridil in pogubil, — kaj bi mu pomagalo, kaj koristilo? — Ko bi imel tvoj otrok vse vladarske prestole, vse krone in žezla, časti vsega sveta, pa bi se izpridil in pogubil, — kaj bi mu hasnila vsa zemeljska

čast? — Ko bi tvoj otrok okušal v svojem srcu vse radosti vseh veselic, gosposkih in preprostih, mestnih in selskih, pa bi se izpridil in pogubil, — kaj bi mu pomagala ob smrti zavest, da je bil v svojem življenju „tako zelo srečen“?

Ako se ti pa posreči tako vzgojiti svojega otroka, da pošteno in nedolžno preživi vsa svoja leta ter bo njegova bela krstna obleka ob enem tudi mrliška obleka, — o srečni oče, srečna mati, veseli se! Čeravno nisi otroku pridobil zemeljskega bogastva, časti in minljivih veselic, zagotovil si mu pa neizmerno božje kraljestvo, neminljivo čast, nedopovedljivo veliko rajsko veselje. In prišla bo ura, ko bo srečna duša tvojega zveličanega otroka prišla sodnji dan zopet na zemljo in se sklenila s svojim prelepim telesom. Saj zavoljo duše bo Bog obudil tudi naše telo, da bode po sodnjem dnevu tudi vekomaj živelo. Zato ker je duša neumrljiva, hoče dobrotljivi Bog obuditi tudi telo k večnemu življenju.

O dragi vzgojitelj, naj ti bo pogosto pred očmi ta resnica: kako nenadomestljivo vrednost ima neumrljiva duša tvojega otroka! Kako bi ga bilo škoda!? Ako si bogat — kaj je vse tvoje bogastvo proti temu nebeškemu zakladu, tvojemu otroku! Če si pa revež, a imaš dobro vzgojenega otroka v hiši, nič ne maraj, to ti je nepreplačljiv zaklad. Lahko bode izhajal, če mu tudi ne zapustiš obilnega imetja, saj Kristus, večna Resnica, sam je rekel: „Iščite najprej božjega kraljestva, vse drugo vam bo privrženo.“ Zato moram končno še enkrat zatrditi, da boš s tem najboljše zagotovil svojemu otroku tudi časno srečo, ako ga vzgajaš za nebesa.

Pred nekaj leti sta potovala po Tirolskem dva gospoda; ker pa nista poznala prave poti, sta iskala pri neki koči voditelja. Ko ni imel nihče drugi časa, šel je z njima devetletni deček, ki je tudi dobro poznal pot. Uro hoda spremlja tuja potnika in ko vidi, da ne moreta več zaiti, se prijazno poslovi. Potnika mu ponujata plačilo za to prijaznost, a deček se moško odreže: „Naka; ničesar ne vzamem, ne smemo za vsako reč jemati plačila; treba je tudi kaj storiti za nebesa!“ In ko sta še dalje ponujala, češ, saj mu hočeta dati le kaj malega, se blagi deček stanovitno brani in zopet ponavlja: „Ne smemo za vsako reč jemati plačila; treba je tudi kaj storiti za nebesa!“

No, socijaldemokrat, na to bi skoro smel pri-seči, taka dobra dušica ne more pozneje nikdar postati. In kdo ne misli takoj na njegovo mater, na njegovega očeta?

Domači pravnik.

Nekaj o novih davkih.

V osmi številki našega lista smo obljubili, da hočemo popisati, kako se vrše volitve členov cenilne komisije za osebno dohodnino, kedo sme voliti in kedo voljen biti. Danes izpolnujemo to obljubo.

Najprvo treba vedeti, kedo sme voliti člene cenilne komisije.

Voliti smejo tisti temu davku podvrženi, ki so pravočasno osebno dohodnino priznali ali ta davek uže enkrat plačali. Volitev se vrši v treh volilnih razredih, v katere se razdele vsi davku podvrženi davčnega okraja po visokosti predpisanega, ali, če so šele prvič priznali, začasno izračunanega davka, in sicer tako, da se razdeli cela svota osebne dohodnine enega leta za okraj na tri enake dele. Vsak razred voli tretjino členov komisije in tretjino namestnikov.

Kedo sme biti voljen v cenilno komisijo?

Voljen sme biti le tisti davku podvrženi moški, kateri je uže dopolnil 24. leto svoje starosti in uživa vse državljsanske in politične pravice.

Kedo sme izvolitev v cenilno komisijo odkloniti? To smejo storiti državni in deželni poslanci, duhovni, uradniki, dokler so v službi, vojaki in učitelji, nad 60 let stari možje, taki, ki imajo bolezen, katera jim brani izvrševati posel komisijskega člana, naposled vsi oni, ki so bili uže štiri leta po vrsti člani cenilne komisije, ti smejo odkloniti za dobo nadaljnjih štirih let.

Kako se voli? Ko se je sestavil zaznamek volilcev, dostavi se vsakemu volilcu legitimacija in glasovnica. Kedor glasovnico zgubi ali pokvari, dobi lahko drugo na dan volitve od volitvenega komisarja ali pa preje že od davčne oblasti. Volitev se vrši tam, kjer je sedež politične oblasti prve inštanice, torej okrajnega glavarstva ali kjer je avtonomna občina, kakor n. pr. na Kranjskem Ljubljana.

Volitveni komisar je predstojnik dotične politične oblasti prve inštanice, sme si pa imenovati namestnika. Voli se z glasovnicami in sicer s posebno glasovnico člani in z drugo namestniki. Vsako glasovnico mora volilec podpisati, sicer je neveljavna. Tudi se glasovnica lahko po pošti volitvenemu komisarju dpošlje, toda tako, da jo ima še pred sklepom volitve v rokah.

Pritožba proti volitvi vložiti se mora v osmih dneh po volitvi pri davčni oblasti prve inštanice.

Toliko o volitvah cenilne komisije.

Narodno gospodarstvo.

Bekanje in spravljanje lesa iz gozdov.

(Konec.)

A tudi še drugačne naprave so začeli umišljati za prevažanje lesa čez strme bregove in robe. Taka naprava je vožnja po žični (drateni) vrvi. Ta naprava je draga, posebno, ker se železje izdeluje v tujih tovarnah. Kjer je pa veliko lesa, se vse eno izplača.

So nekateri gozdi, kjer bi les brez te naprave ne bil nič vreden. Ta način nadomestuje pota, živino in ljudi; s to napravo se tudi ogneš nevarni vožnji. Les se spravi iz gozdov lep in nepoškodovan.

Takih naprav je že več na Kranjskem. Kranjska industrijska družba je izdelala v Bohinjski dolini več takih dratenih voženj (bremsov); dve sta še danes dobro ohranjeni in sta sedaj last verskega zaklada. Lansko leto so napravili nekateri posestniki v Selški dolini v Dražgoški gori drateno vožnjo v daljavi 500 metrov čez samo skalovje.

Čuditi se je naglosti, s katero se vozi po dratu. Ker je ta naprava večjega pomena, bi morebiti marsikaterega zanimalo, če jo nekoliko ogledamo in opišemo.

Ta vožnja po žični vrvi obstoji iz treh glavnih delov: iz prostora za stroje, iz menjala in padca. Prostor s stroji mora biti napravljen v začetku na trdni podlagi, ker je tu pritrjena žična vrv. Velikanska sila, s katero se napne vrv, bi potegnila ta prostor za seboj, če bi ne bil trdno napravljen. Od tu se vrši vožnja. Tu sta dva bobna, ki sta podobna kadi — na katere se navijajo tanke vrvice, ki vlačijo vozove gori in dol. Zavora, po kateri se vožnja z nemškimi imenom »brems« imenuje, uravnava naglico vožnje.

Na sredi ste dve šini, po katerih voz iz vrvi notri pride in po šini zopet na vrv. Za vožnjo je treba dveh vozov, eden gre dol, drugi nazaj. Voz ima dve dvožlebatni kolesi in klešče, v katere se na klada. Klešče imajo vijak, s katerim se pritrjuje ali odpenja. Na srednjem prostoru srečata se vozova. Ko pride voz v menjalo, skoči vsled svojih dvožlebatnih koles na šine in sicer na tisto stran, kamor ga vodilna vrvica na bobnu potegne. Po ti poti se vozova srečata. Če je menjalo na sredi vožnje, sta bobna podobna cilindru, ako ni na sredi stožcu (keglu).

Tudi ta prostor mora imeti dobro podlago, ker drži vrv. Na koncu vožnje je padec. V padcu se sklada.

Navadno se vrv tu napenja, zato je železen boben z grebeni. Boben ima kavelj in v ta kavelj je zapeta vrv. Z vodom in težkimi ključi se zasučo boben in vrv se okolu navije in napne.

Napenjanje vrvi je nevarno in zato je treba varno postopati. Za vožnjo treba je treh delavcev, dveh v strojnarni, enega v padcu.

Ko je tovor naložen, delavec potisne voz po šini, boben se zavrti, voz zdrsne navzdol; drugi delavec drži za zavoro in vodi naglost vožnje. Glavni prostori so pokriti, da les ne trohni in se lahko dela tudi pri gradem vremenu.

Ta naprava je, kakor rečeno, draga, a se vendar izplača v krajih, kjer je mnogo lesa

Največ lesa spravlja se po zimi in to je za kmečke posestnike velike važnosti, ker si tudi v zimskem času nekaj zaslužijo.

Kadar zapade v takih krajih sneg, ti vse mrgoli po snegu. Tako življenje se na deželi vidi komaj v poletenskem času. Odraščeni in mladina, vse se giblje, vse vozi, eni z živino, drugi sami na saneh. Spomladi pa pričajo o pridnosti ljudi velike skladovnice lesa ob glavnih potih in na žagah.

Fr. D.

Za smeh in kratek čas.

(Pred sodiščem.) Predsednik: „Pazite, da bote resnico govorili!“ — Priča: „Jaz ne morem drugače govoriti, — če me v klobase zrežete!“

(Pred sodiščem.) Sodnik: „Vse sem že z Vami poskusil, kar dovoljuje postava, pa vse zastonj!“ — Hudedelnik: „Vidite torej, gospod sodnik, da ni postava za nič!“

(Pred sodiščem.) Sodnik, ki ima pred sabo kupico vode, reče zatožencu, ki je bil že večkrat zaradi pijančevanja zaprt: „Kaj res ne morete pijančevanja pustiti? Pijte vendar raje vodo, če ste žejni!“ — Zatoženec (prime sodnikovo kupico): „Na zdravje, gospod sodnik, če smem prositi!“

(Pred sodiščem.) Sodnik: „Vi trdite, da ste zločin izvršili v pijanosti, jaz vam tega ne morem verjeti!“ — Zatoženec: „Zakaj pa ne, gospod sodnik? Kaj menite, da bi se jaz dal vjeti, če bi bil trezen?“

(Dobri sluga.) Gospod: „Ti nisem rekel sinoči, da me pokliči ob šestih? Sedaj je pa ura že pol sedmih!“ — Jožko: „Oprostite, gospod, ko sem Vas hotel ob šestih zbuditi, ste v spanji ravno zaklicali: „Še liter muškatalca!“ Škoda vina, če bi ga morali pustiti, sem si mislil in Vas nisem hotel motiti!“

Uganke.

Besedni uganki.

(Sest. Fr. V.)

I.

1	2	3	4	5	6	7	
2	5	velika tolažba
3	4	5	6	.	.	.	drevo
4	7	6	pritok Donave
5	4	3	6	.	.	.	orodje
6	3	1	glas pri petju
7	4	3	reka v Afriki.

Ako zamenite številke s primernimi črkami, dobite od leve proti desni in od zgoraj navzdol ime priljubljene cvetlice.

II.

Kraj slovenske domovine
Tu povem ti prekrasan.
Hitro ta pomen izgine,
Če odbiješ glavo stran.
Beri pa nazaj zdaj to,
Videl boš, — ne bo celó.

Rešitev ugank v zadnji številki:

I.
L a ž.

II.
Kam — mak.

III.
Meni je dana vsa ob'ast.

Vse so rešili: L. Vitovič v Ljubljani; Josip Zorko v Siroki Seti pri Vačah; Vinko Kolar, posestnik v St. Jerneju na Stajerskem; Andrej Porenta v Vurmagah; Ivan Fatur na Raketu; Simon Jelenc na Jesenicah; Jožef Žagar v Stari Loki; Antonček Janko na Kravjem brdu pri Domžalah; Levstik Podgregorški; Terezina Frelich v Podnartu; Janez Pogačnik, učenec v Ljubnem; Matilda Ambrožič, Janko Marčun in Jožef Potočnik v Ljubnem; Andrej Blaz, in Franc Veternik, čevljarja v Zalogu pri Goričah; Metka Milavec v Ljubljani; Ivan Marolt, čevljarji mojster iz Ponikve pri Vel. Laščah; Antonija Omladič in Janez Zupan v Braslovcah. Strasser Vinca, dijak v Ljubljani; Oroslav Rajster, posestnik na Paki pri Šaleku; Boštjanov Franc na Kožjaku pri Cerknici.

Loterijske srečke.

Dunaj, 9. junija:	51	39	59	53	70
Trst, 16. junija:	49	28	56	8	52
Gradec, 9. junija:	80	51	3	53	41
Ljubljana, 16. junija:	87	11	3	4	63

Tržne cene v Ljubljani.
od dne 20. do dne 26. maja.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	28	Pšenična m. 100 kg.	28	—
» » II. » »	1	12	Koruzna » » »	17	—
» » III. » »	—	96	Ajdova » » »	36	—
Telečje meso » »	1	20	Fizol, liter » » »	—	16
Prasičje » sveže » »	1	40	Grah, » » » » »	—	20
» » prek. » » »	1	40	Leča, » » » » »	—	24
Koštrunovo meso » »	—	80	Kaša, » » » » »	—	22
Maslo » » » » »	2	—	Ričet, » » » » »	—	22
Surovo maslo » » »	1	90	Pšenica » 100 kg	16	80
Mast prašičja » » »	1	40	Rž » » » » » » »	14	40
Slanina sveža » » »	1	36	Ječmen » » » » »	15	—
» » prekajena » » »	1	44	Oves » » » » » » »	12	80
Salo » » » » » » »	1	20	Ajda » » » » » » »	19	—
Jajce, jedno » » » »	—	5	Proso, belo, » » » »	20	—
Mleko, liter » » » »	—	16	» » » » » » » » » »	14	—
Smetana liter » » » »	—	80	Koruzna » » » » » »	14	—
Med » » » » » » » »	1	30	Krompir » » » » » »	7	60
Krompir » » » » » » »	—	7	Drva, trda, seženj	—	—
Piščanec » » » » » »	1	20	» » mehka, » » » »	—	—
Golob » » » » » » » »	—	40	Seno, 100 kg » » »	4	40
Raca » » » » » » » »	—	—	Slama, » » » » » » »	4	60
Gos » » » » » » » » »	—	—	Stelja, » » » » » » »	2	60

Listnica uredništva. G. „Josip“-u: Vaši skakalnici radi nepravilne sestave nista uporabni. Drugo ob priliki. Pozdrav!

Burska vojska knjižica s podobami.
Cena 30 kr. (60 vin.); po pošti 5 kr. več.

Národna noša krásne barvene razglednice priporoča
Blejsko jezero * A. Turk, knjigar v Ljubljani, *
Dunajska cesta.

Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 5. julija 1900 zvečer.

Na prodaj je 68 2-2

Sprejme se 66 2-2

posestvo

v Svibnem tik farne cerkve, obstoječe iz njiv za 9 mernikov posevte, vinograda, travnikov in gozdov s hišo in gospodarskimi poslopji. Na prodaj je tudi še ena hiša z vrtni in gozdom ravno ondi. Ponudbe pod naslovom: Jos Kamnikar, Radeče pri Zidanem mostu.

Dva krepka dečka

se sprejmeta za vrtnarska vajenca. Luka Tomšič, vrtnar v Ljubljani, Erjavčeva cesta št. 7 ali Zagata št. 9. 72 2-2

Na prodaj je 63 3-3

posestvo

ob deželni cesti: sveta za 40 mernikov posevte, 3 gojzdi, 3 vinogradi pa mlin s tremi tečaji in stopami. Vse v dobrem stanu. Proda se iz proste roke. Več pové posestnica Marija Johant, p št. Sv. Trojica pri Mokronogu, Dolenjsko.

učenec,

ali tudi dva, iz poštene hiše za kolarski obrt. — Več pové upravništvo „Domoljuba“.

Na prodaj je posestvo

na Debečem,

pol ure od farne cerkve Javorje, obstoječe iz 41 oralov zemlje in sicer 22 oralov gozda, 8 oralov travnikov, 11 oralov njiv. Hiša in gospodarsko poslopje je v dobrem stanju; pri hiši so lepi sadni vrtni.

Več se zvé pri lastniku Ant Krašovic v Št. Vidu Dolenjsko. 74 (2-1)

Učenca

za čevljarški obrt, sina postenih starišev, takoj sprejme po dogovoru Jakob Volč, čevljarški mojster, Hrib štev. 18, pošta Vrhnika. 73 (1)

Kwizdov restit. fluid

Cena steklenici 2 K 80 h

C. K. priv. universalna voda za konje.

je tekočina, že 40 let v rabi po dvornih, vojaških in civilnih konjskih hlevih, s katero se krepčajo konji po velikem trudu, ali če si zvinijo nogo, če jim odrevene kite itd. Ta tekočina dela konja sposobnega za izredne uspehe pri dirkah. — Pristen je fluid le z gori označeno varstveno znamko in je dobili po vseh lekarnah in prodajalnicah dišav v Avstro-Ogerski.

Glavna zaloga
Franc Jan. Kwizda,
c. in k. avst.-og. in kr. rumun. in knežji bulg. dvorni založnik, lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju. 75 (8-1)

Varstvena znamka: **Sidro.**

LINIMENT. CAPSICI COMP.

Iz lekarne Richter jeve v Pragi,
pripoznano izvrstno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobiti steklenica po
40 kr., 70 kr., in 1 gld. v vseh lekarnah.
Zahteva naj se le 509 15-15

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo
varstveno znamko „sidro“ iz Richter-
jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti
le v steklenicah s to varstveno znamko
kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elisabethstrasse 5

Posojilnica v Radovljici

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez od-
bitka rentnega davka, kojega ista sam za vlož-
nike plačuje.

Dne 30. aprila t. l. znašajo hranilne vloge	K 924.769'83
Dana posojila	„ 789.304'88
Pri denarnih zavodih naloženo	„ 155.286'83
Garancijski fond čez	„ 60.000'—

Hranilne knjižice tujih zavodov sprejemajo
se kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pre-
trgalo. 57 8-2

(17-5)

Največji izbor.

Skrhno
izdelovanje

Preobleke Popravila.

Najnižje cene.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Ova pridna, krepka dečka

stara od 14 do 16 let, katera bi se hotela
učiti kovaškega obrta, sprejme

424 3-3

Ivan Demšar

v Ljubljani na Marije Terezije ces. i

HERBABNY-jev podfosfornasto-kislj 503 20-10 apneno-železni sirup.

Ta 30 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup
raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót,
daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redil-
nost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko
si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi,
raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa po-
sebnost pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje
kostij. 107 (20 9)

Cena steklenici 1. gld 25 kr., po pošti 20 kr.
več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno
rečno zahteva Herbabny-jev
apneno-železni sirup. Kot
znak izvora se nahaja v steklu in
na zamašku ime, „Herbabny“
vtisnjeno z vzvišenimi črkami in
nosi vsaka steklenica poleg stoječo
uradno registrov. varstveno
znamko, na katera znamenja naj
se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII.1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter
povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno
dopuščne srečke in državna pisma. 9
Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Buda-
pest VIII, Deutschgasse 8. 43) 10-6

Vožnjekarte
in
tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade
10 Pojasnila daje :

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.

ali pa

17 25-22

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Lekarna Trnkóczy

v Ljubljani (Kranjsko)

na Mestnem trgu poleg mestne hiše (rotovža)

priporoča nastopno našteta tekom mnogih let z najboljšim učinkom uporabljana in preizkušena Doktor pl. Trnkóczyjeva zdravilna sredstva:

Najcenejše se dobivajo vsa zdravilna sredstva, ako se naročajo

po pošti

ter se najtočneje odposiljajo tudi, ako se samo en kos zahteva

Pogled mestnega trga in Trnkóczyjeve lekarne v Ljubljani.

Varénim gospodinjam, katere hočejo štediti sedaj tako dragi sladkor pri prirejanju živil, za dojenčke otroke, bolehaljoče na živcih, okrevajoče, slabotne, trpeče na pomanjkanji kivi, bledične, za bolnike in vsakogar sploh, se priporoča mesto razburjajočega, brezmočnega ruskega čaja in kave Doktor pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj

kot prjetno okusno, krepčujoče, zdravo in najcenejše redilno sredstvo. Zavoj (1/2 kg, vsebine) 20 kr., 14 zavojev samo gl. 250.

Nadalje se priporočajo:

Doktor pl. Trnkóczy-ja

Marija Celje. Varstvena
znamka

Želodčne

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — Steklenica 20 kr., dvanajst steklenic gl. 2 —

Krogljice,

odvajalne, želodec čistilne. — Škatljica 21 kr., šest škatljic gl. 105. — Pocukrane krogljice, škatljica 40 kr., tri škatljice gl. 1 —

Prsni,

pljučni in kašljevi sok ali zeliščni sirup, prirejen iz lahko razkrajajočega apnenega železa olajšuje kašelj razkrajja sliz, oblažuje bolečine in kašel, pospešuje tudi slast in tvori kri. — Steklenica 56 kr., šest stekel gl. 250

Protinski

ali drgnilni ovet (udov ovet, Gichtgeist) priporočljiv za bolečine v križu, rokah in nogah utešujoče in oživljuje vrbalno sredstvo posebno po dolgotrajni pešhoji in po težkem delu. —

Steklenica 50 kr., šest steklenic gl. 225.

Tinktura zoper

Kurja očesa,

preizkušeno sredstvo proti pekočim kurjim očesom, bradavicam trdi koži na nogah, trdim žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da se s priloženim čopičem bolno mesto namaže. — Steklenica 40 kr., šest steklenic gl. 175.

Varstv. znamka. Varstv. znamka

Ker skrbé gg. p. n. ekonom. poljedelci, živinorejci itd. najbolj, da si vzredé zdravo in krepko živino, zato opozarjamo iste prav posebno na Doktor Trnkóczyjeva živino-redéča sredstva.

Živino

redilni prašek za notranjo porabo pri kravah, volih in konjih. Ako živina noče vživati krme, v pridobitev in zboljšanje mleka se uporablja vže nad 50 let z najboljšim uspehom. — Zavoj z navodilom uporabe 50 kr. pet zavojev samo gl. 2 —

Prasičji

hranilni in redilni prašek. Ohranjujoče, varujoče in dijetelčno sredstvo za prasičje. Za notranjo uporabo; r vi meso in pospešuje odebeletost. — Zavoj 25 kr., 5 zavojev samo gl. 1 —

666 12-8

Varstv. znamka.

Varstv. znamka.